

Rechtbank Noord-Nederland  
Locatie Leeuwarden  
Zaaknummer: C/17/190788 / HA ZA  
2023-172  
Rolzitting d.d. 21 februari 2024

## CONCLUSIE VAN ANTWOORD NAMENS VAN CANN EN JANSEN

Inzake:

1. mevrouw **Giselle Jacqueline Marie-Thérèse van Cann**, gedaagde sub 12, hierna te noemen: "**Van Cann**",
2. de heer **Paul Edwin Jansen**, gedaagde sub 13, hierna: te noemen "**Jansen**",

behandelend advocaten: mrs. L. Broers en R.H.W. Lamme

3. de heer **Everhardus Ite Hofstra**, gedaagde sub 1,
  4. de heer **Jaap Tamino Van Dissel**, gedaagde sub 2.,
  5. mevrouw **Maria Petronella Gerarda Koopmans**, gedaagde sub 3,
  6. de heer **Mark Rutte**, gedaagde sub 4,
  7. mevrouw **Sigrid Agnes Maria Kaag**, gedaagde sub 5,
  8. de heer **Hugo Mattheüs de Jonge**, gedaagde sub 6,
  9. de heer **Ernst Johan Kuipers**, gedaagde sub 7,
  10. de heer **Diederik Antonius Maria Paulus Johannes Gommers**, gedaagde sub 8,
  11. de heer **Wopke Bastiaan Hoekstra**, gedaagde sub 9,
  12. mevrouw **Cornelia van Nieuwenhuizen**, gedaagde sub 10,
  13. de heer **Feike Sijbesma**, gedaagde sub 14,
  14. **DE STAAT DER NEDERLANDEN**, gedaagde sub 17,
- gedaagden 1-10, 14 en 17 hierna gezamenlijk in enkelvoud aan te duiden als: "**de Staat**",

behandelend advocaten: mrs. R.W. Veldhuis en M.E.A. Möhring

15. mevrouw **Agnes Catharina van der Voort-Kant**, gedaagde sub 16, hierna te noemen: "**Kant**".

behandelend advocaat: mr. A.H. Ekker

16. de heer **Albert Bourla**, gedaagde sub 11, hierna te noemen: "**Bourla**",

behandelend advocaat: mr. D. Roessingh

17. de heer **William Henry Bill Gates III**, gedaagde sub 15, hierna te noemen: "**Gates**",

behandelend advocaat: mr. W.H. Heemskerk

tegen:

1. de heer [REDACTED] eiser sub 1,
  2. mevrouw [REDACTED], eiseres sub 2,
  3. de heer [REDACTED], eiser sub 3,
  4. mevrouw [REDACTED], eiseres sub 4,
  5. de heer [REDACTED], eiser sub 5
  6. de heer [REDACTED], eiser sub 7,
- eisers 1-6 hierna gezamenlijk te noemen "[REDACTED] c.s."

behandelend advocaten: mrs. P.W.J. Stassen en A.G.W. van Kessel

## A. INLEIDING

1. De onderhavige procedure heeft betrekking op de Covid-19 pandemie. De pandemie betrof een veelbewogen - en voor velen - onzekere en angstige periode. Overheden hebben wereldwijd maatregelen moeten nemen om de pandemie te beteugelen. Dit betroffen ook maatregelen die de vrijheden van burgers hebben beperkt en waar niet de hele samenleving achter stond, zo ook █████ c.s.
2. Uit de dagvaarding blijkt dat █████ c.s. ervan overtuigd zijn dat de Covid-19 pandemie nooit heeft plaatsgevonden. █████ c.s. stellen dat zij door gedaagden zijn misleid en 'verleid' om Covid-19 vaccinaties te laten zetten. █████ c.s. stellen hier letselschade aan te hebben overgehouden en houden gedaagden hiervoor aansprakelijk.
3. Van Cann en Jansen wordt meer specifiek verweten dat zij, als de hoofdredacteurs van 'de massamedia', met 'hun' berichtgeving over de Covid-19 pandemie hebben ingezet op maximale angst onder de bevolking. Daarnaast zouden zij berichten omtrent de beweerdelijke onveiligheid van de Covid-19 vaccins bewust hebben achtergehouden voor het publiek. █████ c.s. gaan zelfs zo ver dat zij Van Cann en Jansen in persoon beschuldigen van het medeplegen van 'genocide' op de Nederlandse bevolking.<sup>1</sup> █████ c.s. onderbouwen deze vergaande beschuldigingen niet, maar baseren hun stellingen op exclamaties van controversiële politici<sup>2</sup> en desinformatie.<sup>3</sup>
4. Uit de dagvaarding blijkt dat de vorderingen van █████ c.s. in feite zijn gericht tegen de werkgevers van Van Cann en Jansen: de NOS en De Telegraaf. Desalniettemin hebben █████ c.s. ervoor gekozen om Van Cann en Jansen in persoon te dagvaarden. Deze keuze berust op een strategie die is uitgezet door Stichting Recht Oprecht waar █████ c.s. (en hun advocaten) onderdeel van uitmaken.<sup>4</sup>
5. Van Cann en Jansen verzoeken uw Rechtbank om de vorderingen van █████ c.s. integraal af te wijzen en daarmee tevens te waarborgen dat zij niet worden blootgesteld aan deze vorm van persoonlijke intimidatie. Van Cann en Jansen zullen zich hierna primair op het standpunt stellen dat er geen juridische grond bestaat voor hun persoonlijke aansprakelijkheid en zullen zich subsidiair verweren tegen de vorderingen die feitelijk zijn gericht tegen hun werkgevers. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de NOS en De Telegraaf geen partij zijn bij dit geschil. Uitsluitend ten gunste van de leesbaarheid zal gerefereerd worden aan de NOS en De

---

<sup>1</sup> Dagvaarding, randnummer 280.

<sup>2</sup> De Roemeens Europarlementariër Cristian Terhes van de *Eurosceptic Conservatives*- partij (zie onder meer: <https://www.brusselstimes.com/197893/six-meps-punished-for-entering-parliament-buildings-without-covid-certificate> en <https://www.ad.nl/buitenland/euoparlement-eist-coronapas-van-leden-dieep-triest~a6a6d6ac/>) en *Alternative für Deutschland* leider Alice Weidel (zie: <https://www.bloomberg.com/news/features/2023-12-09/will-afd-s-alice-weidel-be-germany-s-first-far-right-leader-since-nazi-era> en <https://www.theguardian.com/world/2024/jan/10/politicians-from-germany-afd-met-extremist-group-to-discuss-deportation-masterplan>).

<sup>3</sup> <https://nos.nl/nieuwsuur/collectie/13903/artikel/2438923-bronnen-bij-ophef-over-de-pfizer-papers>.

<sup>4</sup> <https://rechtoprecht.online/rechtszaak>: 'Ieder van de gedaagden wordt door de eisers hoofdelijk en in privé aangesproken vanwege de door eisers gestelde deelname aan dit project. Eisers stellen dat gedaagden zowel in persoon en als groep opzettelijk onrechtmatig hebben gehandeld, waardoor eisers aanzienlijke schade lijden. De stichting is van mening dat door het voeren van deze civielrechtelijke procedure een groot maatschappelijk belang wordt gediend'.

Telegraaf wanneer het gaat om het verweer tegen de stellingen van █████ c.s. over de berichtgeving van NOS en De Telegraaf.

## B. FEITENKADER

### B.i. Covid-19 en het vaccinatiebeleid

6. Van Cann en Jansen hebben kennisgenomen van de conclusie van antwoord zijdens de Staat d.d. 10 januari 2024 ("CvA van de Staat"). In deze conclusie worden de uitgangspunten van het overheidsbeleid ten aanzien van de Covid-19 pandemie uiteengezet, alsmede wordt ingegaan op de feiten die het *World Economic Forum*, *The Great Reset*, de algemene wetenschappelijke consensus rondom Covid-19, het vaccinatieprogramma van de Rijksoverheid en de veiligheid van het Covid-19 vaccin betreffen. Van Cann en Jansen refereren hieraan en zullen dit niet herhalen. Het gaat in het bijzonder om de hoofdstukken 1, 2, 5 en 6 van de CvA van de Staat.
7. Van Cann en Jansen volstaan voor het overige met het betwisten van de door █████ c.s. naar voren gebrachte feiten waarin, samengevat, zonder onderbouwing wordt gesteld dat het *World Economic Forum* bezig is met de uitvoer van een boosaardig genocide-complot onder de noemer 'The Great Reset', waarvan Van Cann en Jansen een onderdeel zouden vormen. Geenzins wordt toegelicht waarom Van Cann, Jansen, de NOS of De Telegraaf baat zouden hebben bij de overheersing van de Nederlandse bevolking door het *World Economic Forum*, laat staan welk nut het hen zou dienen om de gestelde genocide op de Nederlandse bevolking mogelijk te maken. De stellingen van █████ c.s. zijn – naast niet onderbouwd – aldus tevens ongeloofwaardig.

### B.ii. Rol van de media tijdens de coronacrisis

8. NOS en De Telegraaf hebben gedurende de Covid-19 pandemie een cruciale rol gespeeld bij het informeren van de Nederlandse bevolking over alle facetten van de pandemie. De Covid-19 pandemie besloeg een uiterst hectische tijd, waarin onder andere media onder grote en doorlopende druk stonden om dagelijks te berichten over de nieuwswaardige feiten rondom het Covid-19 virus. De overweldigende hoeveelheid informatie die voortvloeide uit (de bestrijding van) de Covid-19 pandemie vergde redactionele besluiten.
9. In zijn algemeenheid kunnen de NOS en De Telegraaf stellen dat zij de belangrijkste feiten met betrekking tot de Covid-19 pandemie in hun verslaggeving hebben opgenomen. Hoewel het geluid tussen de NOS en De Telegraaf op punten inhoudelijk verschilt, hebben beide media zich tot het uiterste ingespannen om getrouw en secuur over de Covid-19 pandemie te berichten. NOS en De Telegraaf hechten er in dat kader aan om te benadrukken dat geen van hun publicaties over Covid-19 en de coronacrisis onrechtmatig zijn bevonden.
10. De berichtgeving van de NOS en De Telegraaf tijdens de Covid-19 pandemie kan hoofdzakelijk worden gecategoriseerd als (de) 'algemene inlichting' van het publiek. Het overgrote deel van de publicaties van beide media betrof immers het adresseren van nieuws van feitelijke aard, bijvoorbeeld over de (snelheid van de) verspreiding van Covid-19, de besmettelijkheid, de sterfgevallen, internationale vergelijkingen daaromtrent en/of voorgenomen coronamaatregelen in binnen- en buitenland. Deze artikelen vonden steun in de aangenomen wetenschappelijke consensus op dat moment en zijn zorgvuldig tot stand gekomen.



11. De NOS en De Telegraaf zijn zich ervan bewust dat hun berichtgeving op *social media* vaak is gebruikt als munitie in een conflict tussen voor- en tegenstanders van de coronamaatregelen van de Nederlandse overheid.<sup>5</sup> De inzet van feitelijk nieuws als aanjager van conflicten op *social media* is echter geen reden om te spreken van onrechtmatige berichtgeving zijdens NOS en De Telegraaf, laat staan Van Cann en Jansen.

### B.iii. Aanvulling van de feiten

12. Voor zover er separate of aanvullende feiten relevant zijn voor de rechtspositie van Van Cann en Jansen zullen zij hier verderop in deze conclusie van antwoord op ingaan.

## C. PRIMAIR: GEEN PERSOONLIJKE AANSPRAKELIJKHEID

### C.i. Geen kwalitatieve aansprakelijkheid hoofdredacteuren

13. █████ c.s. stellen Van Cann en Jansen in deze procedure persoonlijk aansprakelijk voor de gestelde onrechtmatige berichtgeving van de NOS en De Telegraaf. █████ c.s. baseren zich in de dagvaarding op de hoedanigheid van Van Cann en Jansen als hoofdredacteur van NOS Nieuws en respectievelijk De Telegraaf:

*“De NOS heeft onder leiding van Van Cann haar volledige medewerking verleend aan het indringend en angst verwekkend overbrengen van het Covid-19 narratief dat er overduidelijk op is gericht om middels sociale druk en een verkeerde voorstelling van zaken mensen aan te zetten tot het nemen van Covid-19 injecties”<sup>6</sup>*

en

*“Jansen heeft [in de hoedanigheid van hoofdredacteur, adv] de redactie geleid met dezelfde redactionele verantwoordelijkheden en taken zoals hiervoor ook ten aanzien van Van Cann werden uiteen gezet. Hem treffen dezelfde verwijten als Van Cann” [...]”<sup>7</sup>*

14. De dagvaarding schetst geen actieve betrokkenheid van Van Cann en Jansen bij de litigieuze berichtgeving van de NOS en De Telegraaf, noch blijkt directe betrokkenheid van Van Cann en Jansen uit de overgelegde publicaties van de NOS en De Telegraaf in de producties 46 en 52. █████ c.s. suggereren slechts stellenderwijs dat Van Cann en Jansen leiding hebben gegeven aan de totstandkoming van de berichtgeving tijdens de coronacrisis. Uit de concrete stellingen van █████ c.s. met betrekking tot het beweerd onrechtmatig handelen van Van Cann en Jansen, blijken echter alleen verwijten die kunnen worden toegeschreven aan de NOS en De Telegraaf als het publicerende medium:

*“Als eerste willen █████ c.s. wijzen op het feit dat de NOS de eerste besmette coronapatiënt heeft voorgesteld als een persoon die door het Covid-19 virus direct veranderde van een gezond persoon in iemand die (op sterven na) dood was. Dode mensen of zieke mensen op*

---

<sup>5</sup> Zie bijvoorbeeld ten aanzien van De Telegraaf: Schaper e.a. 'Coronascepsis in de media', Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag 2023.

<sup>6</sup> Dagvaarding, randnummer 169.

<sup>7</sup> Dagvaarding, randnummer 178.

straat, mensen in ziekenhuizen en mensen aan de beademing op de IC, dat is hoe het beeld van een besmetting door de NOS werd neergezet.”<sup>8</sup> en

“De Telegraaf heeft met haar krant en internetsites onder eindredactie van Jansen vanaf de aanvang van de voorgewende Covid-19 pandemie er alles aan gedaan om grote angst en paniek bij hun lezers en kijkerspubliek teweeg te brengen”<sup>9</sup>

15. █████ c.s. baseren de persoonlijke aansprakelijkheid van Van Cann en Jansen kennelijk op een kwalitatieve aansprakelijkheid die zou voortvloeien uit hun functie als hoofdredacteur van de NOS en De Telegraaf. Dat is een juridisch onjuist uitgangspunt: ten aanzien van perspublicaties is het medium – en niet de hoofdredacteur – eindverantwoordelijk en eventueel aansprakelijk voor de inhoud van publicaties. Het is immers de publicerende rechtspersoon die de relevante formele rechtshandeling verricht tot plaatsing van een publicatie of een reeks publicaties.<sup>10</sup>
16. De term ‘redactionele verantwoordelijkheid’ zoals door █████ c.s. ter ondersteuning van de kwalitatieve aansprakelijkheid aandraagt<sup>11</sup> is een term die teruggrijpt op de autonomie van een redactie onder de Mediawet en staat niet in verband met de aansprakelijkheid van een hoofdredacteur of redactie.<sup>12</sup> Redactionele verantwoordelijkheid is geen (hoofd)redactionele aansprakelijkheid. Vaste rechtspraak bevestigt dat er binnen het mediarecht geen plaats is voor kwalitatieve aansprakelijkheid van de hoofdredactie of een regeling waarbij hoofdredacteurs juridisch gezien in beginsel altijd aansprakelijk zijn voor wat een medium publiceert:

*“De vordering, voor zover gericht tegen [gedaagde 3] als hoofdredacteur van De Telegraaf, zal echter worden afgewezen. Een hoofdredacteur is niet zonder meer persoonlijk aansprakelijk voor elke onrechtmatige publicatie die in zijn krant verschijnt; in zoverre geldt ook niet een vorm van kwalitatieve aansprakelijkheid. In dit licht is onvoldoende toegelicht waarin de door [gedaagde 3] gepleegde onrechtmatigheid zou zijn gelegen.”<sup>13</sup>*

## C.ii. ‘Chilling effect’

17. Eén van de redenen waarom de kwalitatieve aansprakelijkheid in het mediarecht als onaanvaardbaar geldt, is het gevaar voor een *chilling effect* op de persvrijheid. Het vestigen van persoonlijke aansprakelijkheden op (hoofd)redacteurs kan leiden tot terughoudendheid bij het onderzoeken of publiceren van maatschappelijke misstanden. Zelfs indien het gaat om auteurs of redacteurs van specifieke artikelen, waarvan wel gezegd kan worden dat zij in

---

<sup>8</sup> Dagvaarding, randnummer 162.

<sup>9</sup> Dagvaarding, randnummer 179.

<sup>10</sup> Rechtbank Den Haag (Vzr.) 7 februari 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:1301, r.o. 4.2: “‘Alvorens over te gaan tot de inhoudelijke beoordeling van het geschil merkt de voorzieningenrechter op dat het hem - evenals Consumentenbond c.s. - verbaast dat Roompot [gedaagde sub 2] mede heeft gedagvaard. [gedaagde sub 2] is - als onderzoeker en als redacteur van de Consumentengids - in dienst van de Consumentenbond. Juridisch gezien is het de Consumentenbond die besluit tot publicatie van het gewraakte artikel. Niet valt in te zien dat een eventuele onrechtmatige publicatie [gedaagde sub 2] enkel kan worden verweten op grond van haar dienstverband bij de Consumentenbond. Te minder nu concrete/specifieke verwijten die haar (mede) aansprakelijk zouden (kunnen) maken zijn gesteld noch gebleken. [...]’

<sup>11</sup> Dagvaarding, randnummer 178.

<sup>12</sup> Zie art. 1.1 1ter sub a en b Mediawet 2008.

<sup>13</sup> Rechtbank Amsterdam 14 februari 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:763, r.o. 4.43.

directe zin verantwoordelijk zin voor de inhoud van artikelen, dient een rechter terughoudend op te treden bij het vestigen van een persoonlijke aansprakelijkheid:

*“Aansprakelijkheid van redacteuren in dienstverband dient met terughoudendheid te worden toegepast, mede in verband met het “chilling effect”.”<sup>14</sup>*

18. █████ c.s., vormen in deze procedure een procesvehikel voor de stichting Recht Oprecht, die, onder aanvoering van de advocaten<sup>15</sup> van █████ c.s., bewust voor een persoonlijke aanval op Van Cann en Jansen kiezen.<sup>16</sup> Voor het oog van hun achterban zetten █████ c.s. Van Cann en Jansen neer als ernstige misdaders.<sup>17</sup> De intimiderende tactieken van █████ c.s. worden onder meer aangejaagd door de verspreiding van tegen Van Cann en Jansen gerichte spandoeken.<sup>18</sup> Deze spandoeken worden onder andere in weilanden geplaatst voorzien van een omgekeerde Nederlandse vlag; een noodsignaal bekend uit recente boerenprotesten (**productie 1**). Gecombineerd met het reeds bekende geweld tegen journalisten<sup>19</sup>, de recente waarschuwingen van de NCTV over ‘complotextremisten’<sup>20</sup> en bezien tegen massaprotesten van de Stichting Recht Oprecht<sup>21</sup>, vormt deze verdachtmaking door █████ c.s. een uiterst bedreigende en onprettige situatie voor Van Cann en Jansen. Gesteld kan worden dat █████ c.s. daarmee juist het bovengenoemde *chilling effect* beogen.<sup>22</sup> Reeds op grond hiervan dienen de vorderingen jegens Van Cann en Jansen te worden afgewezen.

### C.iii. Geen persoonlijk verwijt Van Cann en Jansen

19. Tot slot geldt dat Van Cann, noch Jansen een persoonlijk verwijt treft bij de berichtgeving van NOS en De Telegraaf over de Covid-19 pandemie. █████ c.s. stellen dat:

*“[Van Cann] was vanaf 2011 plaatsvervangend hoofdredacteur van NOS Nieuws en werd per 1 september 2022 de nieuwe hoofdredacteur van NOS nieuws”<sup>23</sup> [...]*

---

<sup>14</sup> Rechtbank Amsterdam 25 juli 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:5130, r.o. 4.7.3.

<sup>15</sup> <https://www.advocatie.nl/tuchtrecht/voorwaardelijke-schorsing-voor-antivax-advocaat-die-ggd-medewerkers-prikbus-intimideerde/>.

<sup>16</sup> <https://rechtoprecht.online/rechtszaak: 'Ieder van de gedaagden wordt door de eisers hoofdelijk en in privé aangesproken vanwege de door eisers gestelde deelname aan dit project. Eisers stellen dat gedaagden zowel in persoon en als groep opzettelijk onrechtmatig hebben gehandeld, waardoor eisers aanzienlijk schade lijden. De stichting is van mening dat door het voeren van deze civielrechtelijke procedure een groot maatschappelijk belang wordt gediend'>.

<sup>17</sup> Dagvaarding, randnummers 274 – 280.

<sup>18</sup> <https://rechtoprecht.online/mediadoeken>.

<sup>19</sup> <https://nos.nl/artikel/2395423-verdachten-van-aanslag-op-groningse-journalist-zijn-corona-ontkenner>.

<sup>20</sup> <https://nos.nl/artikel/2451478-nctv-waarschuwt-voor-complotextremisten>.

<sup>21</sup> [https://rechtoprecht.online/nieuwsbrief-3: "Op 22 november 2023 hebben vele mensen \(> 150 mensen\) de koude getrotseerd en zijn met spandoeken, vrachtauto's, e.d. naar het plein 'Het Zaailand' voor de rechtbank Leeuwarden gegaan om daarbij hun steun te betuigen aan de zeven eisers in deze civiele bodemprocedure, dan wel aan alle Covid-19 slachtoffers over de gehele wereld. Al deze steunbetuigers wisten natuurlijk, dat op de rolzitting van 22 november 2023 geen publiek in de rechtbank aanwezig zou zijn. De reguliere media \(de msm\) berichtte zoals verwacht, dat al deze mensen zogenaamd onnozel zijn en dachten als publiek de rechtbank in te kunnen komen!! De bewuste Nederlander weet gelukkig wel beter....."](https://rechtoprecht.online/nieuwsbrief-3: 'Op 22 november 2023 hebben vele mensen (> 150 mensen) de koude getrotseerd en zijn met spandoeken, vrachtauto's, e.d. naar het plein 'Het Zaailand' voor de rechtbank Leeuwarden gegaan om daarbij hun steun te betuigen aan de zeven eisers in deze civiele bodemprocedure, dan wel aan alle Covid-19 slachtoffers over de gehele wereld. Al deze steunbetuigers wisten natuurlijk, dat op de rolzitting van 22 november 2023 geen publiek in de rechtbank aanwezig zou zijn. De reguliere media (de msm) berichtte zoals verwacht, dat al deze mensen zogenaamd onnozel zijn en dachten als publiek de rechtbank in te kunnen komen!! De bewuste Nederlander weet gelukkig wel beter.....').

<sup>22</sup> Gelijk als de Staat bij antwoord betoogt in haar conclusie d.d. 10 januari 2024, randnummer 1.13.

<sup>23</sup> Dagvaarding, randnummer 156.

*“De wijze waarop de NOS verslag heeft gedaan van de voorgewende Covid-19 Crisis werd door Van Cann bepaald” en “Van Cann heeft vanaf [het] begin van de voorgewende Covid-19 crisis, te weten vanaf januari 2020, ervoor gekozen om met de toonzetting, foto's en suggesties in het redactionele werk van de NOS in te zetten op maximale paniek en angst onder de bevolking.” en*

*“Jansen is persoonlijk aansprakelijk voor de censuur die hij veroorzaakte door enerzijds mee te werken aan een doofpot en anderzijds klakkeloos het officiële narratief over te nemen terwijl zelfs met minimaal journalistiek onderzoek al duidelijk had moeten zijn dat dit narratief vals was.”*

20. Deze beweringen zijn feitelijk onjuist. Van Cann is, ten eerste, pas per 1 september 2022 als hoofdredacteur van NOS Nieuws aangesteld (en dus niet “de NOS”) (productie 2).<sup>24 25</sup> Zelfs indien uw Rechtbank zou besluiten tot de kwalitatieve aansprakelijkheid van hoofdredacteurs, dan geldt dus dat Van Cann om deze reden niet persoonlijk kan worden aangesproken.
21. Ten tweede treft Van Cann, noch Jansen een persoonlijk verwijt bij ‘de berichtgeving’ van de NOS en De Telegraaf over de Covid-19 pandemie, zoals vereist onder art. 6:162 lid 1 BW. █████ c.s. stellen slechts dat Van Cann en Jansen gekozen hebben voor een bepaald narratief en ‘censuur’ zouden hebben gepleegd. Deze gestelde kwade opzet blijkt echter niet uit de door █████ c.s. overgelegde stukken. Voor de goede orde en ten overvloede, betwisten Van Cann en Jansen dat zij onderdeel zijn een doofpot of *The Great Reset*, laat staan dat zij zich schuldig zouden hebben gemaakt aan censuur. Uit de door █████ c.s. overlegde stukken blijkt *ab initio* al geen bewijs voor een ‘doofpot’, waaraan Van Cann of Jansen hadden kunnen ‘meewerken’. De ontorechte personificatie van de NOS en De Telegraaf kent aldus - naast geen juridische basis - ook geen feitelijke grondslag.

#### C.iv. Conclusie primaire verweer

22. De tussenconclusie ten aanzien van het primaire verweer luidt dat █████ c.s. geen grond hebben voor het aansprakelijk stellen van Van Cann en Jansen. Er bestaat geen kwalitatieve aansprakelijkheid voor hoofdredacteurs. Van Cann en Jansen treffen bovendien geen enkel persoonlijk verwijt bij de berichtgeving van NOS en De Telegraaf over de Covid-19 pandemie. █████ c.s. beogen met deze dagvaarding en de bijkomstige spandoeken een *chilling effect* uit te oefenen op de persvrijheid. Dit is een kwalijke zaak en een schending van de vrijheid van meningsuiting. Reeds op deze gronden moeten de vorderingen I-III zijdens █████ c.s. ten aanzien van Van Cann en Jansen worden afgewezen.

#### D. SUBSIDIAIR: GEEN SPRAKE VAN ONRECHTMATIGE HANDELINGEN

23. Indien uw Rechtbank onverhoopt zou instemmen met een *contra legem* aansprakelijkheid van Van Cann en Jansen voor de algemene berichtgeving over de Covid-19 pandemie door hun werkgevers, verweren zij zich als volgt.

---

<sup>24</sup> Zie ook: <https://nos.nl/artikel/2436821-giselle-van-cann-nieuwe-hoofdredacteur-nos-nieuws>.

<sup>25</sup> Het bewijs dat █████ c.s. overleggen ter onderbouwing van hun claims is gedateerd op 29 januari 2020, twee jaar voor het aantreden van Van Cann.

## D.i. De NOS en De Telegraaf

24. De klachten van █████ c.s. over de berichtgeving van de NOS en De Telegraaf kunnen als volgt worden samengevat:
- (i) De toonzetting van de NOS en De Telegraaf inzake het 'Covid-19-nieuws' zou onrechtmatig zijn, doordat zij bewust en onterecht in de betreffende berichtgeving zouden hebben ingezet op maximale angst en paniek onder de bevolking;<sup>26</sup>
  - (ii) NOS en De Telegraaf hadden verslag moeten doen van feiten die █████ c.s. beoordelen als nieuwswaardig, zoals specifieke hoorzittingen van Europese Commissies, de inhoud van Covid-19 vaccinatie bijsluiters en 'talloze' gezondheidsrisico's die volgens █████ c.s. zouden voortvloeien uit de Covid-19 vaccinaties;<sup>27</sup> en
  - (iii) NOS en De Telegraaf hadden wetenschappers en experts aan het woord moeten laten die het door █████ c.s. verkondigde narratief zouden hebben verwoord.<sup>28</sup>
25. De verwijten onder i-iii worden door █████ c.s. getypeerd als 'censuur' of 'verwaarlozing van de journalistieke taak' door de NOS en De Telegraaf over de periode 2020 tot en met 2022. █████ c.s. staven een normschending onder artikel 6:162 BW met een verwijzing naar het 'Verdrag van Bordeaux' en – ten aanzien van de NOS – het *mission statement* van de NOS op haar website.<sup>29</sup> Ter onderbouwing van de stellingen onder i-iii overleggen █████ c.s. één publicatie van de NOS (productie 46) en tien publicaties van De Telegraaf (productie 52). In deze publicaties wordt, kortgezegd, feitelijk verslag gedaan van de verspreiding van het Covid-19 virus op basis van internationale bronnen zoals de WHO, overheden en instanties zoals het RIVM.
26. Van Cann en Jansen zijn niet persoonlijk aansprakelijk voor de toon van berichtgeving van de NOS en De Telegraaf (onder i). Dat geldt ook voor de gestelde omissies (onder ii en iii), zoals het niet-verslaan van de door █████ c.s. gewenste berichten of het niet uitnodigen van commentatoren die █████ c.s. welgevallig zijn. Van Cann en Jansen kunnen evenmin zomaar persoonlijk vereenzelvigd worden met de NOS en/of De Telegraaf. Toch zullen Van Cann en Jansen, zij het in het kort en ten overvloede, hierna stilstaan bij de inhoudelijke bezwaren die

---

<sup>26</sup> Dagvaarding, randnummers 160-162 en 179-180.

<sup>27</sup> Dagvaarding, randnummers 163-168 en 170-171.

<sup>28</sup> Zie dagvaarding, randnummer 172. Dat █████ c.s. alleen vrede nemen met hun 'eigen' experts blijkt uit de dagvaarding, randnummer 181, █████ c.s. doen de door De Telegraaf gekozen criticasters van het overheidsbeleid af als 'pseudo kritisch' omdat zij geen aandacht besteden aan 'de grote misleiding van het publiek', doelende op het vergiftigen van de bevolking met Covid-19 vaccinatie: "*Voor zover Jansen zich zou willen verweren met het feit dat hij 'kritische journalistieke medewerkers' heeft aangetrokken in de personen van Ronald Plasterk of Marianne Zwagerman, merken █████ c.s. op als volgt. Zowel Plasterk als Zwagerman hebben een pseudo kritisch geluid over de aanpak van de voorgewende Covid-19 pandemie laten horen, maar hebben geen enkel wezenlijk punt van het narratief bestreden. Jansen heeft Plasterk en Zwagerman gebruikt om een schijn oppositie een podium te geven. Dit zodat het vertrouwen van het lezerspubliek in het journalistiek functioneren van zijn redactie in stand bleef, terwijl er in werkelijkheid sprake was van een opzettelijke grote misleiding van het publiek. █████ c.s. zijn op deze wijze door Jansen misleid.*"

<sup>29</sup> <https://over.nos.nl/organisatie/>.



█ c.s. bij dagvaarding hebben geuit over de publicaties van de NOS en De Telegraaf (overgelegd door █ c.s. als producties 46 en 52).

## D.ii. Juiste toetsingskader

27. De klachten van █ c.s. bestrijken de toon (i) en de inhoud (ii-iii) van de verslaggeving van de NOS en De Telegraaf.
28. Op grond van artikel 10 lid 1 EVRM hebben de NOS en De Telegraaf verstrekende rechten om te berichten over gebeurtenissen die het publieke debat raken. De media vervullen immers een essentiële functie in een democratische samenleving en hun vrijheid van meningsuiting mag niet lichtvaardig aan beperkingen worden onderworpen. Het is de taak van de media om de rol van *public watchdog* te vervullen en informatie te verschaffen over zaken van algemeen belang:

*"In this respect the essential function the press fulfils in a democratic society must be emphasized. Although the press must not overstep certain bounds, its duty is nevertheless to impart – in a manner consistent with its obligations and responsibilities – information and ideas on all matters of public interest."*<sup>30</sup>

29. De persvrijheid houdt onder andere in dat het de media, zoals de NOS en De Telegraaf, vrij staat om zowel meningen als feiten te publiceren in elke denkbare vorm. Dit is ook zo indien de inhoud schokkend of beledigend is ("*offend, shock and disturb*").<sup>31</sup> Het is (aldus) aan de media hoe zij hun eigen journalistieke publicaties inkleden en hoe zij het verslag van hun journalistieke onderzoeken weergeven.<sup>32</sup> Het is niet de taak van de media, laat staan een verplichting, om ieder (door derden gewenste) standpunt in hun berichtgeving mee te nemen. De media hoeven zelfs niet altijd neutraal te zijn in berichtgeving, mits er geen sprake is van lichtvaardige verdachtmakingen of dat een derde onterecht in een kwaad daglicht wordt gesteld.<sup>33</sup>
30. De persvrijheid mag alleen dan worden beperkt indien dit noodzakelijk is in de democratische samenleving.<sup>34</sup> Deze beperking kan grondslag vinden in het onrechtmatig handelen van de media op grond van artikel 6:162 BW. Of er sprake is van het onrechtmatig handelen van de media wordt ingevuld door (Europese) jurisprudentie. Het eventueel strijdig handelen met onverbindende normen zoals het 'Verdrag van Bordeaux' en het *mission statement* van de NOS,

---

<sup>30</sup> EHRM 5 juli 2016, 26115/10 (*Kurski v. Polen*), r.o. 50, zie ook: EHRM 24 februari 1997, Reports 1997- (De Haes and Gijssels/Belgie), EHRM 29 maart 2016, 56925/08 (*A.B./Zwitserland*).

<sup>31</sup> EHRM 7 december 1976, NJ 1978/283 (*Handyside*); EHRM 8 juli 1986, NJ 1987/901 (*Lingens*) en EHRM 6 mei 2003, *Mediaforum* 2003/6 (*Perna/Italië*); EHRM 7 februari 2012, LJN: BW0603 (*Axel Springer*); EHRM 14 juni 2016, nr. 53421/10 (*Jiménez Losantos/Spanje*), EHRM 17 januari 2017, nr. 31566/13 (*Tavares de Almeida Fernandes and Almeida Fernandes/Portugal*).

<sup>32</sup> Zie o.a. EHRM 10 mei 2011, nr. 48009/08, RAV 2011/82; EHRC 2011/108, m.nt. A.W. Hins (*Mosley/VK*), Hoge Raad 26 maart 1999, LJN: ZC0040, Hoge Raad 28 september 2012, NJ 2012, 556 (*Tros/Pretium*), Vzr. Rechtbank Amsterdam 28 februari 2011, LJN: BP6121 (*Partij voor de Dieren/NOS*), Rechtbank Noord-Nederland 25 november 2015, ECLI:NL:RBNNE:2015:5428 (*X/EO*) en Vzr. Rechtbank Amsterdam 28 februari 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:1151 (*Forum voor Democratie/NOS*), Vzr. Rb. Amsterdam 27 november 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:6022 (*Hema / AVROTROS*).

<sup>33</sup> Vzr. Rb. Amsterdam 27 november 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:6022 (*Hema/AVROTROS*), r.o. 4.4 en 4.5.

<sup>34</sup> EHRM 26 april 1979, NJ 1980, 146 (*Sunday Times*).

zijn irrelevant voor het (eventuele) rechtmatigheidsoordeel van uw Rechtbank, zoals hieronder zal worden toegelicht.

*Code van Bordeaux: gedragsrecht*

31. Het beroep van █████ c.s. op het 'Verdrag van Bordeaux' (lees: de Code van Bordeaux) is ongegrond. De Code van Bordeaux is een in 1954 afgegeven eenzijdige verklaring van de *International Federation of Journalists*. Een interne fatsoensnorm zonder externe werking. De Code van Bordeaux is één van de uitgangspunten voor Leidraad voor de Journalistiek<sup>35</sup> en daarmee onderdeel van een klachtprocedure bij de Raad voor de Journalistiek ("RvdJ").<sup>36</sup> De RvdJ toetst aan de journalistieke gedragsnormen en concludeert tot journalistiek (on)zorgvuldigheid. De rechter toetst aan de wet, verdragen en jurisprudentie en concludeert tot (on)rechtmatigheid.<sup>37</sup>

*Het 'mission statement' van de NOS*

32. Ten aanzien van de NOS geldt dat haar *mission statement* evenmin relevant is voor de beoordeling of haar publicatie(s) onrechtmatig zijn. De NOS heeft vanuit artikel 2:34a van de Mediawet ("Mw") een wettelijke opdracht tot verslaggeving van feiten die zij nieuwswaardig acht. Het EHRM trekt een duidelijke lijn als het gaat om de grote journalistieke vrijheden van 'staatsomroepen'. Zelfs indien deze 'staatsomroepen' opereren onder de verplichting tot pluriforme en/of objectieve verslaggeving:

*"The Supervisory Board's decision correctly pointed out that the weight to be given to this information was a matter to be assessed, in principle, by the responsible journalists. Even considering that the news item in question concerned the ORF itself and its status under the Austrian broadcasting legislation, the Commission is satisfied that this element did not improperly influence the manner of reporting. Nor does the Commission find any indication that the manner of reporting was affected by inappropriate considerations relating to the fact that one of the successful applicants was Mr. Haider, being an opposition leader who had himself issued a press release on this matter."*<sup>38</sup>

en

*The Court reiterates that the weight to be given to an item of information "is a matter to be assessed, in principle, by the responsible journalists" (see Jörg Haider v. Austria, no. 25060/94, Commission decision of 18 October 1995, DR 83, p. 66), and that the journalists and news editors enjoyed, under Article 10 of the Convention, a wide discretion on how to comment on political matters. The applicants did not sufficiently explain how it was possible, on the basis of the evidence and information available and in the absence of complaints of undue pressure by the journalists themselves, to distinguish between Government-induced propaganda and genuine political journalism and/or routine reporting on the activities of State officials (see, by contrast, Saliyev v. Russia, no. 35016/03, § 68, 21 October 2010)"*<sup>39</sup>

---

<sup>35</sup> <https://www.rvdj.nl/leidraad>.

<sup>36</sup> Zie <https://www.rvdj.nl/over-de-raad>. De Telegraaf heeft zich niet aangesloten bij deze klachtprocedure.

<sup>37</sup> HR 8 april 2011, LJN BP6165, NJ 2011/449, m.nt. E.J. Dommering (*Pretium/Tros*); Rb. Amsterdam 7 maart 2012, ECLI:NL:RBAMS:2012:BV9330 (*boekhouder RDM/Quote*), r.o. 4.7. Zie vice versa ook Raad voor de Journalistiek 25 juni 2002, RvdJ 2002/23.

<sup>38</sup> EHRM 18 oktober 1995, nr. 25060/94 (*Haider/Oostenrijk*), p 66.

<sup>39</sup> EHRM 19 juni 2012, nr. 29400/05 (*Communist Party e.a./Rusland*), r.o. 120.

33. Ook uit vaste Nederlandse rechtspraak blijkt dat de wettelijke opdracht van de NOS niets afdoet aan haar rechten om onder eigen redactie te berichten over onderwerpen die de samenleving raken.

*"In artikel 2:34a van de Mediawet is bepaald dat de NOS tot taak heeft media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst te verzorgen op het gebied van nieuws, sport en evenementen dat zich bij uitstek leent voor gezamenlijke verzorging. Volgens de Memorie van Toelichting bij de Mediawet kan de NOS haar opdracht alleen waarmaken als zij diverse geledingen binnen het Nederlandse publiek aanspreekt en bereikt (acht slaat op pluriformiteit). Voorop staat dat aan de NOS binnen het kader van de Mediawet een ruime mate van vrijheid toekomt met betrekking tot de onderwerpen waaraan zij in haar radio- en televisieprogramma's aandacht wenst te geven, en de wijze waarop zij dat doet."*

34. De Rechtbank Amsterdam overwoog, onder expliciete erkenning van de ruime redactionele vrijheid van de NOS, dat de NOS haar grenzen tot vrije berichtgeving alleen overtreedt als zij onredelijke redactionele besluiten maakt en daarmee misbruik maakt van haar wettelijke opdracht.

*"Aan NOS komt in het licht van hetgeen hiervoor is overwogen en binnen het kader van de Mediawet een ruime mate van vrijheid toe met betrekking tot de onderwerpen waaraan zij in haar radio- en televisieprogramma's aandacht wenst te geven en de wijze waarop zij dat wenst te doen. NOS handelt pas onrechtmatig als zij daarbij keuzes maakt die in redelijkheid niet gemaakt hadden kunnen worden en daardoor misbruik maakt van die vrijheid."<sup>40</sup>*

35. Het juiste juridische kader zal hieronder worden toegepast op de bezwaren van █████ c.s..

#### D.iii. Toepassing juiste toetsingskader

##### *Algemene overwegingen*

36. Uit het bovenstaande juridische kader blijkt de ruime bevoegdheid van de NOS en De Telegraaf om zelf te beslissen welk nieuws zij verslaan, in welke vorm zij dat doen en welke toon zij daarbij gebruiken. Er bestaat geen belang, noch een juridische grondslag die de media kunnen dwingen specifieke feiten te verslaan. Er is geen *must carry* verplichting in het kader van (Europees) politieke verslaggeving.
37. De door █████ c.s. onjuist gebruikte grondslagen, zoals de Code van Bordeaux en het missionstatement van de NOS, worden als brede basis ingezet om te verkondigen dat █████ c.s. vinden dat de NOS en De Telegraaf aan onbehoorlijke journalistiek zouden hebben gedaan. De dagvaarding is niet meer dan een aaneenschakeling van persoonlijke kritiek, gevolgd door de gehaaste conclusie dat 'dus' 'overduidelijk' sprake is van censuur en onrechtmatig handelen tijdens de NOS en De Telegraaf.<sup>41</sup> Deze blote stellingname, gecombineerd met slechts één (!) overgelegde publicatie van de NOS en een handjevol niet verder toegelichte publicaties van De Telegraaf<sup>42</sup> waarin neutraal verslag wordt gedaan van de coronacrisis, is volstrekt onvoldoende om te concluderen dat sprake is van een onrechtmatige vorm van redactievoering over een periode van twee jaren. Laat staan dat dit voldoende onderbouwing zou vormen

<sup>40</sup> Rechtbank Amsterdam 28 februari 2011, ECLI:NL:RBAMS:2011:BP6121 (NOS/PvDD), r.o. 4.2.

<sup>41</sup> Zie ter illustratie de dagvaarding, randnummers 164, 175, 181.

<sup>42</sup> Van de honderden berichten van de NOS (zie. <https://nos.nl/zoeken?q=corona&page=1>) en De Telegraaf (zie <https://www.telegraaf.nl/zoeken/corona>) tijdens de coronacrisis.



voor de stelling dat sprake is van het 'bewust misleiden van de Nederlandse bevolking' door de NOS en De Telegraaf zoals ten gronde ligt aan de vordering van █████ c.s. onder I.

38. Naast ongefundeerd gelden de vorderingen van █████ c.s. aldus als (volstrekt) onvoldoende onderbouwd. De NOS en De Telegraaf volstaan op grond hiervan met het betwisten van de kritiek van █████ c.s.

*Ad i) de toon van de berichtgeving*

39. Ten aanzien van de toon van de berichtgeving van de NOS en De Telegraaf verwijzen zij, allereerst, naar het feitenkader als overgelegd bij de CvA van de Staat. De NOS en De Telegraaf hebben verslag gedaan van feiten die werden gebracht door de gezondheidsraad, buitenlandse verslaggevers, het RIVM en (buitenlandse) overheidsinstellingen. Kortweg was er sprake van een door de WHO erkende wereldwijde pandemie die een bedreiging vormde voor de volksgezondheid. Dat er op punten mogelijk sprake was van een urgente en waarschuwende toon in de berichtgeving van de NOS en De Telegraaf (hetgeen █████ c.s. nalaten te concretiseren) was aldus gerechtvaardigd.
40. Uit de aangehaalde jurisprudentie blijkt, ten tweede, dat het aan de NOS en De Telegraaf is om te beslissen welke toon zij in hun berichtgeving aanslaan. Dat █████ c.s. deze toon zelf hebben geïnterpreteerd als angstaanjagend, doet daar niet aan af. Wat betreft de inhoud van de titels van nieuwsartikelen geldt ten overvloede dat deze in de context van de berichtgeving moeten worden belezen en een medium een verregaande bevoegdheid heeft om het lezerspubliek te attenderen op een publicatie door gebruikmaking van een prikkelende kop.<sup>43</sup>

*Ad ii en iii) de inhoud van de berichtgeving*

41. De inhoud van de berichtgeving van de NOS en De Telegraaf was in lijn met de algemene, wereldwijde wetenschappelijke consensus rondom de (bestrijding van) Covid-19. In dit kader wordt gerefereerd aan hoofdstukken 1-6 van de CvA van de Staat. De berichtgeving over de Covid-19 pandemie vond daarmee voldoende steun in de feiten, hetgeen de rechtmatigheid van de berichtgeving van de NOS en De Telegraaf illustreert.
42. Het is, ten tweede, niet aan █████ c.s. om te bepalen welke feiten worden verslagen door de NOS en De Telegraaf. Uit het feit dat █████ c.s. op een andere wijze kennis genomen hebben van de door hen aangehaalde Europese hoorzittingen, de herhaalde mening van controversiële politici en de gebezigde complotretoriek in de dagvaarding, blijkt dat er zijdens █████ c.s. ook geen noodzaak bestond om deze berichten via de NOS en De Telegraaf waar te nemen. De NOS en De Telegraaf hebben geen nieuwsmonopolie. Het is evenmin aan █████ c.s. om te bepalen wie er zijdens de NOS en De Telegraaf bij hun berichtgeving als 'expert' moeten worden geraadpleegd.

---

<sup>43</sup> Zie o.m. EHRM 1 juni 2010, nr. 16023/07 (*Suárez/Spanje*) en EHRM 10 november 2015 (*Couderc en Hachette Filipacchi Associés/Frankrijk*), Mediaforum 2016/10, nr. 3, m.nt. W.F. Korthals Altes.

43. Daar komt, ten derde, bij dat de NOS en De Telegraaf met betrekking tot de overgelegde artikelen (producties 46 en 52) met name een boodschappersfunctie vervulden ten aanzien van informatie die afkomstig was uit een andere bron. Dat ██████ c.s. de boodschappersrol van de NOS en De Telegraaf erkennen blijkt ook uit de dagvaarding:

*“Van Cann volgde slaafs het officiële narratief zoals dit wereldwijd door de WHO werd opgelegd en door alle gedaagden klakkeloos werd opgevolgd”<sup>44</sup>en*

*“[...] die door de NOS klakkeloos van internationale persbureaus en van andere kanalen werd overgenomen”<sup>45</sup>*

44. Op grond van deze boodschappersfunctie kan niet zonder nadere toelichting of onderbouwing worden gesteld dat de NOS en De Telegraaf aansprakelijk zouden zijn voor het overbrengen van informatie die afkomstig is van betrouwbare bronnen, zoals wetenschappelijk erkende instanties en overheden wereldwijd.<sup>46</sup>
45. Uit de dagvaarding, noch uit het door ██████ c.s. overgelegde bewijsmateriaal blijkt, tot slot, waarom de overgelegde publicaties van de NOS en De Telegraaf geen steun zouden vinden in de feiten. Daarnaast wordt niet onderbouwd waarom experts die de NOS en De Telegraaf aan het woord hebben gelaten niet bekwaam zouden zijn<sup>47</sup>, laat staan waarom de NOS en De Telegraaf hiervoor aansprakelijk zouden kunnen worden gehouden. Hetzelfde geldt voor de door de NOS en De Telegraaf overgenomen en aangehaalde informatie van erkende instanties of persbureaus. ██████ c.s. baseren zich bij uitsluiting op een tegengesteld, waanzinnig en suggestief verhaal over een zogenaamde *Great Reset* geïnitieerd door het *World Economic Forum*, ‘giftige’ vaccinaties en/of de *Pfizer papers* en hun onjuiste interpretatie daarvan.<sup>48</sup> De NOS en De Telegraaf kunnen niet gedwongen worden om te berichten over feiten die zij niet van belang achten.
46. Sterker nog, indien zij voornoemde onderwerpen als feiten zouden hebben gepresenteerd, dan zouden de NOS en De Telegraaf zeer goed mogelijk wél in strijd hebben gehandeld met de journalistieke codes of het maatschappelijk betamelijke.

*Ten overvloede: de NOS handelt conform haar wettelijke opdracht*

47. Ten aanzien van de NOS kan worden gesteld dat zij, in lijn met de bovenstaande argumenten, rechtmatig gebruik heeft gemaakt van haar redactionele vrijheden. Desalniettemin zal de NOS kort stilstaan bij de argumenten van ██████ c.s. die worden aangedragen in het kader van haar *mission statement* en de daaraan ten grondslag liggende verplichtingen uit art. 2:34a Mw.

---

<sup>44</sup> Dagvaarding, randnummer 160.

<sup>45</sup> Dagvaarding, randnummer 162.

<sup>46</sup> Rechtbank Amsterdam 15 november 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:7180 (*X/BIND* c.s.), r.o. 4.22.

<sup>47</sup> ██████ c.s. lichten bij dagvaarding geenszins toe welke experts van de NOS onterecht zijn aangesteld, noch welke ‘onware’ informatie zij zouden hebben verspreid. Ten aanzien van De Telegraaf wordt alleen ingegaan op Ronald Plasterk en Marianne Zwagerman die – in zoveel woorden – niet ver genoeg in complotretoriek meegingen. Zonder verdere toelichting over de ‘onwaarheden’ die verkondigd zouden zijn door experts bij de NOS en De Telegraaf kunnen zowel de NOS als De Telegraaf volstaan met de stellingname dat zij weldegelijk gedegen experts aan het woord hebben gelaten tijdens de coronacrisis.

<sup>48</sup> <https://nos.nl/nieuwsuur/collectie/13903/artikel/2438923-bronnen-bij-ophef-over-de-pfizer-papers>.

48. Het door █████ c.s. overgelegde bewijs geeft geen blijk dat de NOS in strijd zou hebben gehandeld met haar verplichtingen onder artikel 2:34a Mw, laat staan dat er sprake zou zijn van bewust onredelijke redactionele keuzes die geleid hebben tot misbruik van haar persvrijheid. Zoals gesteld, vindt de berichtgeving van de NOS grondslag in de wetenschappelijke consensus rondom de coronacrisis, heeft zij zich met name opgesteld als boodschapper en kent zij onder Europese en Nederlandse jurisprudentie verregaande redactionele vrijheid. █████ c.s. vinden vooral dat het nieuws van de NOS niet als objectief en pluriform gezien kan worden omdat het niet strookt met de gebezigde complotretoriek.
49. Voor de goede orde, de NOS kan niet worden verweten dat zij eenzijdig heeft bericht gedurende de Covid-19 pandemie. Als **producties 3 tot en met 22** worden publicaties van de NOS overgelegd waaruit blijkt dat zij eveneens aandacht had voor kritiek op het coronabeleid van de Staat en aandacht schonk aan alternatieve Covid-19 vaccinaties en Covid-19 behandelingen.

#### **D.iv. Conclusie subsidiaire verweer**

50. Indien uw Rechtbank van oordeel zou zijn dat Van Cann en Jansen aansprakelijk kunnen worden gehouden voor de berichtgeving van de NOS en De Telegraaf, dan blijkt, subsidiair, dat de NOS en De Telegraaf verregaande bescherming genieten wanneer het gaat om de persvrijheid en het voeren van een eigen redactie. Deze vrijheid komt Van Cann en Jansen als hoofdredacteur ook toe.
51. De beweringen dat de NOS (Van Cann) en De Telegraaf (Jansen) op onrechtmatige wijze redactie zouden hebben gevoerd, worden in het geheel niet door █████ c.s. onderbouwd, althans vinden geen grondslag in de gestelde feiten, de wet of jurisprudentie. De berichtgeving van de NOS en De Telegraaf vond steun in de wetenschappelijke consensus en werd met name gedaan vanuit een (rechtmatige) boodschappersfunctie. De NOS heeft, tot slot, bericht conform haar verplichtingen op grond van art. 2:34a Mw door pluriform en objectief verslag te doen van de coronacrisis.
52. Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat de vorderingen van █████ c.s. ook op subsidiaire gronden moeten worden afgewezen vanwege de afwezigheid van het onrechtmatige handelen tijdens de NOS en De Telegraaf.

#### **E. MEER SUBSIDIAIR: VERWEER TEGEN DE (OVERIGE) VORDERINGEN**

53. Indien uw Rechtbank onverhoopt zou beslissen dat de berichtgeving van de NOS en De Telegraaf over de Covid-19 pandemie onrechtmatig zou zijn geweest én Van Cann en Jansen persoonlijk aansprakelijk zijn voor deze berichtgeving, verweren Van Cann en Jansen zich meer subsidiair als volgt.

## E.i. Geen sprake van de beweerde opzet of voorkennis

54. █████ c.s. beweren letselschade te hebben geleden doordat zij door Van Cann en Jansen opzettelijk zouden zijn bewogen tot het nemen van een Covid-19 vaccinatie waarvan Van Cann en Jansen zouden hebben geweten dat deze injecties niet veilig of effectief waren.<sup>49</sup>
55. De stellingen van █████ c.s. in deze procedure bestaan uitsluitend uit ongefundeerde beschuldigingen. █████ c.s. hebben op geen enkele wijze aangetoond dat er sprake is van een 'wereldwijd complot' of een bijbehorende 'doofpot'. Bovenal blijkt niet uit het beschikbare feitenmateriaal dat Van Cann en Jansen 'met opzet' █████ c.s. zouden hebben bewogen tot het nemen van een Covid-19 vaccinatie en/of dat Van Cann en Jansen zouden hebben geweten dat het Covid-19 vaccin onveilig of niet effectief zou zijn.
56. De vordering onder I zijdens █████ c.s. is aldus op voorhand niet toewijsbaar jegens Van Cann en Jansen, zelfs indien uw Rechtbank zou concluderen tot de persoonlijke aansprakelijkheid van Van Cann en Jansen wegens de onrechtmatige berichtgeving van de NOS en De Telegraaf.

## E.ii. Geen sprake van schade en/of causaliteit

57. Ten aanzien van de vermeend geleden schade door █████ c.s. en de beweerde causaliteit, sluiten Van Cann en Jansen zich aan bij het verweer zoals opgeworpen door de Staat in hoofdstuk 7 van de CvA van de Staat.
58. Kortweg ontbreekt ieder bewijs zijdens █████ c.s. ter onderbouwing van de beweerdelijk geleden schade. Zo ontbreekt bewijs dat █████ c.s. überhaupt gevaccineerd zijn en welk vaccin zij hebben genomen. Daarnaast zijn de ronduit tendentieuze 'medische verklaringen' van █████ c.s. afkomstig van bedrijfsarts en anti-corona activist Alexander van Walraven<sup>50</sup>, hetgeen op zichzelf een op zijn minst twijfelachtige basis vormt voor het gestelde lichamelijke letsel. Dat █████ c.s. schade hebben geleden door het nemen van de Covid-19 vaccinaties is ook niet aannemelijk: immers blijken de toegelaten vaccins op grote schaal veilig, althans blijkt er geen sprake van de door █████ c.s. voorspelde genocide op de Nederlandse bevolking middels de 'onveilige' vaccins.
59. Specifiek ten aanzien van de rol van Van Cann en/of Jansen geldt aanvullend dat █████ c.s. niet toelichten hoe het 'zware lichamelijke letsel' zich verhoudt tot de rol Van Cann en Jansen als hoofdredacteur van de NOS en de Telegraaf. Zo blijft onbesproken en onbewezen welke artikelen █████ c.s. concreet in hun individuele geval hebben gelezen en welke artikelen ertoe hebben geleid dat zij – ieder voor zich – zijn gedwongen tot nemen van een vaccinatie zonder het lezen van een bijsluiter.
60. Het is bovendien opmerkelijk dat █████ c.s. met name verwijzen naar informatie uit oktober 2022, waaruit zou moeten blijken dat de Covid-19 vaccins gevaarlijk zijn en waarover de NOS en De Telegraaf ten onrechte niet zouden hebben gepubliceerd (producties 48- 50). Hoewel

---

<sup>49</sup> Dagvaarding, petitum onder I.

<sup>50</sup> Zie "*Manifest van Alexander van Walraven aan alle artsen van Nederland*" via <https://www.youtube.com/watch?v=sOpfIZOaqmU>. En <https://www.spoor3.com/alexander-van-walraven-bedrijfsarts/>.

█ c.s. geen bewijs van hun eigen vaccinaties aanleveren, vond de Covid-19 vaccinatie-campagne grotendeels vóór oktober 2022 plaats.<sup>51</sup> Het is aldus op voorhand aannemelijk dat ook █ c.s. zich voor oktober 2022 hebben laten vaccineren. Daaruit kan worden afgeleid dat het niet publiceren door de NOS en De Telegraaf over de gebeurtenissen in oktober 2022 geen rol heeft kunnen spelen in █ c.s.' beslissing het Covid-19 vaccin te nemen.

## E.iii. Conclusie meer subsidiaire verweer

61. Reeds door de formulering dat Van Cann en Jansen 'bewust' zouden handelen ten aanzien van een doofpot en zouden 'weten' van de 'giftige' Covid-19 vaccinatie, is vordering I van █ c.s. niet toewijsbaar. Immers blijkt niet uit het door █ c.s. overgelegde bewijs dat sprake is van kwade opzet of voorkennis met betrekking tot de Covid-19 vaccinaties. Daarnaast hebben █ c.s. niet aangetoond dat zij daadwerkelijk letselschade hebben geleden, door het overleggen van een gebrekkig bewijs. █ c.s. laten tevens na om enig causaal verband te schetsen tussen de publicaties van de NOS en De Telegraaf en de door hun geleden schade, laat staan dat er – zoals █ c.s. beweren – sprake zou zijn van een *conditio sine qua non* verband.
62. Op grond van (ook) het meer subsidiaire verweer moeten de vorderingen van █ c.s. integraal worden afgewezen.

## F. BEWIJSMIDDELEN

63. Van Cann en Jansen beschikken over producties 1 t/m 22 en eventueel nog nader in te dienen aanvullende producties om de juistheid van de door █ c.s. betwiste stellingen aan te tonen.

## G. BEWIJSAANBOD

64. Voor zover uw Rechtbank oordeelt dat op Van Cann en Jansen enige bewijslast rust, bieden Van Cann en Jansen aan deze stellingen door het doen horen van getuigen te bewijzen.

## MET CONCLUSIE

- I. De vorderingen van █ c.s. af te wijzen, hetzij door █ c.s. in hun vorderingen niet-ontvankelijk te verklaren, hetzij █ c.s. hun vorderingen te ontzeggen;
- II. █ c.s. hoofdelijk te veroordelen in de kosten van het geding, te vermeerderen met de nakosten ten belope van EUR 173,-- zonder betekening, verhoogd met EUR 82,-- in het geval van betekening, een en ander te voldoen binnen veertien dagen na dagtekening van het vonnis, en - voor het geval voldoening van de (na-)kosten niet binnen de gestelde termijn plaatsvindt - te vermeerderen met de wettelijke rente over de (na-)kosten te rekenen vanaf bedoelde termijn voor voldoening,

---

<sup>51</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/12/17/tijdlijn-start-coronavaccinaties>.

# AC&R

een en ander, voor zover de wet het toelaat, uitvoerbaar bij voorraad.

